

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE TRIBVS BONORVM || operum generibus,||
ELEEMOSYNA,|| IEIVNIO ET ORATIONE;|| de que eorundem
operum vi, vsu, & || ratione, LIBRI TRES,|| AVCTORE ||
THEODORO PELTANO SO-||cietatis IESV Theologo.|| AD ...**

Peltanus, Theodor Anton

Ingolstadii, 1580

Decimiqvinti. Ecclesiasticorum ieiuniorum legem non solùm obligare ad
pœnam, verùm etiam ad culpam, et si non semper ad mortiferam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46891](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46891)

*Ecclesiasticorum ieiuniorum legem non solum obligare ad
pœnam, verùm etiam ad culpam, etsi non sem-
per ad mortiferam.*

CAPVT DECIMVMQVINTVM.

PORRO autem licet Ecclesia, vbi de ieiuniorum ra-
tione agit, verbis, quæ expressam præcepti formam
præ se ferant, vti ferè non soleat, vtitur tamen tum
verbis tum sententiis quoque, quæ præcepti vim
insinuant. Neque enim aliud est facere, quod non licet; aut omit-
tere, quod fieri oportet, quàm peccare. At verò quicumque pec-
cat, necessariò præceptum aliquod infirmat: Siquidem Augusti-
no definitore, peccatum est dictum, vel factum, vel concupitum
aliquod contra legem. Sacri autem Canones disertè pronunciat
ieiunium soluere non licere.

QVADRAGESIMA, scribit Greg. summa obseruatione est
obseruanda, vt ieiunium in ea, nisi quem infirmitas impediuerit,
nullatenus soluatur. At idè sonat Nullatenus soluatur, quod Nul-
latenus soluere licet. Idem rursus est Summa obseruatione ob-
seruanda est, quod summa obseruatione obseruetur necessum est.
Et Canone rursus proximo: Ieiunia in Ecclesia à sacerdotibus
instituta, sine necessitate rationabili non soluantur.

DENIQUE in Clementinis, Can: Exiui, inter alia, quæ ibidem
de præceptis ad peccatum mortale obligantibus disputantur, ha-
betur D. Francisci institutum professos, per ordinis ieiunia à ieiu-
niis Ecclesiæ, quæ cæteri Christiani seruare obligantur, non ab-
solui. Atqui omnis obligatio nascitur ex lege, vel præcepto, vel vo-
to, vel pacto, vel aliquo alio eiusmodi; Ieiunia autem in Ecclesia
vstitata non habent vim ex voto, vel pacto, vel alio simili, ergo ex
præcepto; nõ autem ex præcepto diuino aut naturali, saltem pro-
ximè & integrè, ergo ex præcepto Ecclesiæ.

Et vt ex locis iam citatis aliisq; similibus absolutum ieiunij
præceptum non colligi donetur, iusto tamen titulo negari nõ po-
test laudabiles, pias, sanctas, longoq; iam vsu apud omnes rece-
ptas consuetudines in foro conscientie æquè ferè ligare, ac ma-
iorum statuta. Notum est illud Augustini, In his rebus, in quibus
nihil

Quicq; peccat
præceptum ali-
quod infirmat.

De cõf. d. 5. can.
Quadragesima.

Homil 16. in
Euang.

Can. ieiunia.

De verb. signif.

Omnis obliga-
tio nascitur ex
lege, vel præce-
pto, vel voto.

Ep. ad Casul.

nihil

nihil certi statuit diuina Scriptura, mos populi DEI, & maiorum statuta pro lege tenenda sunt. Et sicut præuaricatores diuinarum legum, ita contemptores Ecclesiasticarum consuetudinū, coercendi sunt. Atqui ieiunia non modò maiorum institutiones, vt iam antè ostensum est, sed longissimo quoque, totius Christiani populi vsu & consuetudine nituntur.

Ieiunia non tantum maiori institutione, sed perpetuo quoque vsu nituntur.

AD hanc nemo dubitat, quin equè vel grauius quoque peccent, qui totum aliquod præceptum infirmant, ac qui vnā aliquam partem conuellunt; ex iis autem, quæ suprà disputata sunt, manifestum est, ciborum delectum Ecclesiastici ieiunij rationem ingredi tanquam substantialem vel integram eiusdem partem. Cùm ergo apud orthodoxos & eruditos criminis rei habeantur, qui die Veneris vel in Quadragesima, citra necessitatē & dispensationem, carnibus vescuntur, non poterunt profectò à noxa immunis haberi, qui nullam ieiunij partem obseruant. At quicumque peccant aliquam legem infringant, oportet: ieiunium itaque Ecclesiæ præcepti vim habet.

Ieiunij partes cadunt sub præceptum.

DE NIQVE suprà expositum est, cùm de legislatoris mente, aut de materiæ, circa quam lex versatur, ratione non satis constat, peccati præuaricatæ legis quantitatem ex granitate penarum, quæ legis præuaricatoribus decretæ sunt, spectandam esse. At verò penæ, quas Ecclesia iam olim in eos decreuit, qui indicta ieiunia temerè violant, sunt tantæ, vt maiores ipsa irrogare non queat. Apostolorum decretum in eos, qui citra causam ieiunia soluunt, editum ita sonat: Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel Lector, vel Cantor sanctam Paschæ Quadragesimam non ieiunat; præterquam si propter imbecillitatem corporalem impediatur, deponatur; Si sit autem laicus segregetur. En hic laico anathema, Clerico exauctoratio, si fortè Quadragesimam non seruauerint, ab Apostolis decernitur. His autem telis nulli, nisi vel obstinati, vel grauibus peccatis obstricti, ferri solent.

Penæ, quæ ieiunij temerè soluentibus irrogantur, illud sub præceptum cadere manifestè ostendunt.

Cano 68.

Anathema ab Apostolis iis decretum, qui citra causam ieiunium soluunt.

COGNATVM huic est illud Conc. Moguntini sub Carolo Magno ante octingentos annos celebrati: Si quis indictum ieiunium superbiendo contempserit, & obseruare cum cæteris Christianis noluerit, vt in Gangrensi Synodo præcipitur, Anathema sit, nisi se emendare statuerit. Hæc autem non de solis ieiuniorum

Cano 35.

contemptoribus accipienda esse; sed de omnibus promiscuè, qui citra legitimam causam ea soluunt, patet ex gemino ieiunantium ordine, què hîc Moguntiacę Synodi Patres assignât, & ex canone rursus Concilij Gangręsis, ad quem iidem illi se referunt; habet is autem in hunc modum: Si quis eorum, qui exercentur absque corporali necessitate, se insolenter gerat, & tradita ieiunia, quę communitè seruantur ab Ecclesia, dissoluat, perfecta in eo residente ratione, anathema sit. Et hic quoq; Canõ anathema iis denunciat, qui communia Ecclesię ieiunia violant.

Cano. 19.

SED neq; multum quoq; ab his recedunt, quę Conc. Toletanum quartum de ea re commemorat. Quicunq;, cauet illud, in die passionis Dñi, præter paruulos, senes, & languidos, ante peractas indulgentiæ preces, ieiunium soluerit, à paschali gaudio depellatur; nec in eo Sacramentum corporis & sanguinis Dñi percipiat, qui diem passionis eius per abstinentiã non honorauit. Constat enim neminem à paschali gaudio, aut à Dominici corporis & sanguinis communionem iustè arceri, qui graue aliquod peccatum non perpetrãrit. Mittimus hîc Conc. Cartag. quartum, quod Clericum, propter violatum ieiunium, è superiori gradu in inferiorẽ deiicit; Concilium Laodicenum, Concilium Triburiense, & alia, quę omnia magna cum seueritate Quadragesimale ieiuniũ indicunt, pœnasq; haudquaquam leues transgressoribus decernũt.

Cano. 7.

Cano. 63.

Cano. 50.

Cano. 35.

His Synodorum decretis magno consensu astipulantur veterum Theologorum sententię: Vix enim vnus ex omnibus competit, qui eos à delicto immunes pronunciet; imò verò qui grauius illos peccare nõ doceat, qui Quadragesimale, vel aliud quodcunq; ieiunium, ab Ecclesia indictũ, citra iustam causam violant.

AMBROSIVS: Quisquis Christianus consecratam ieiunando non impleuerit Quadragesimam, præuaricationis & contumacię reus tenebitur, quòd legem diuinitus pro sua salute datam prandendo ipse rescindit. En hic Quadragesimale ieiunium lege indictum, & non ieiunantes præuaricationis reos asserit, & vtrumque in idem recidit: Siquidem omnis omnino præuaricator in aliquam semper legem præuaricatur; & omnis rursus lex vinculum aliquod legi subiectis iniicit. Quomodo autẽ lex hæc diuinitus sit data, vel qua ratione diuina appelletur, id idem explanat his verbis:

Serm. 34.

Omnis præuaricator in aliquã semper legẽ præuaricatur.

P RESCIN-

Veteres Christi exempli vel factum, statutum vel præceptum familiariter appellant.

RESCINDIS enim legem, qui exemplum ieiunij Domini non custodis. Nam, vt alibi dictum est, Patribus familiare est, CHRISTI exemplum vel factum, legem, vel præceptum appellare. Subiungit autem; Qualis Christianus es, cum Domino ieiunante, tu prandes? Qualis Christianus es, cum CHRISTO esuriante, tu reficeris? ille pro salute tua famem sustinet, tu pro peccatis tuis ieiunare formidas? Dicite mihi, interrogo vos, qui in Quadragesima prandetis, si non in conscientijs vestris rei estis, quod abstinate toto populo, vos soli contra præceptum Domini deuoratis? Quod antè appellauerat legem diuinitus datam, hîc Domini præceptum vocat, eosque, qui Quadragesimam non ieiunant, in conscientia sua reos pronunciat.

1. Reg. 14.

Ieiunium à Saul indictum, & per errorem à Ionathâ violatum, grauissimè vincatum.

AT verò quantum sit peccatum ieiunia Ecclesiæ, quæ ille præceptum Domini appellat, temerè violare, id exemplo ieiunij à rege Saulo vniuerso populo indicti, & à Ionathâ per errorem violati, eiusmodi verbis declarat: Cùm Saul abstinentiam diei suis omnibus indixisset, & Ionathas filius eius præcepti nescius, inter medias hostium acies victor incedens fauam mellis, intincta scæptri summitate, gustasset, tanta indignatio repente commota est, vt & differretur victoria, & diuinitas læderetur. Denique nec bello finis imponitur, nec Regi propheticum responsum datur. Vnde intelligimus, quòd Saul non tam virtute militum, quàm militum abstinentia superabat. Denique vnus culpa cunctis cõfertur ignauia, & vnus delicto omnibus generatur infirmitas: deficit enim virtus in exercitu, vbi deficit in obseruatione ieiunium. Quod peccatum vt Saul ex ipsa diuinitatis offensione cognouit, statim Ionathæ dixit non esse parcendum, sed peccatum admissum effusione eius sanguinis expiandũ. Videte quanta apud Regem Saul fuerit religionis obseruantia, qui offensum DEVM optauit etiã parricidio mitigare? En quanta sit resoluti culpa ieiunij, quæ nõ nisi sanguinis effusione punitur? Et si ignorans Ionathas indictũ à patre ieiunium, qui resoluerat, morti addicitur, qui sciens indictum à Christo ieiunium resoluerat, quid meretur?

Lib. 2.
Cap. 14.

IMPETIT eodem hoc Ionathæ exemplo D. Hieronymus Iovinianum quoque. Verba illius ita habent: Saul, (sicut in Regum lib. 1. legitur) *Maledictus, inquit, qui ederit panem vesq. ad vesperam, donec voliscar de inimicis meis. Et non gustauit omnis populus eius, & tota terra prande-*

prædebat. Tantaq; fuit auctoritas stationis semel Domino destinata, vt Ionathas, qui causa victoriæ extiterat, deprehederetur sorte, & ignorantia crimine declinare non posset, patrisq; in se concitaret manum, & vix populi precibus saluaretur. Hæc Patres illi de ieiunio à Saulo indicto & à Ionatha imprudenter violato: & vterq; ad rem præsentem admodum opportunè. Quæ enim erat auctoritas Sauli, à Deo iam tum reprobati, si cum Ecclesiæ Catholicæ auctoritate comparatur? Quale rursus peccatû Ionathæ, qui inuincibili ignorantia laborans, paternû decretum violauerat, cum eorum scelere collatum, qui ex manifesto contemptu & fastu indicta ab Ecclesia ieiunia præuaricatur? Constat enim Ionathæ delictum vel nullum extitisse, aut omnino exiguum. Multauit illud tamen DEVS grauisimè, non quòd Ionathæ obedientiam multare vellet, Eâ enim re ipsa nulla extiterat, sed quòd mûdo patefaceret, quâ tum ipsi displiceant, qui legitimorû superiorum statuta temerè conuellunt. Quantum deniq; interest inter Ionatham, etiamsi id studio fecisset, quod imprudens fecerat, qui virgæ extremitate modicum mellis degustauit, spiritu præ lassitudine iam penè deficiente, & eos, qui ieiuniorum tempore, nulla necessitate cõpulsî; verum infana quadam arrogantia, præ fractaque contumacia moti, publicè carnes vorant? Sed quosdam adhuc alios ex eadem hac Patrum schola audiamus.

MAXIMVS: Sacrarum literarum exempla protulimus, quibus approbamus, hunc quadragenarium numerum non esse ab hominibus constitutum; sed diuinitus cõsecratum; neq; terrena cogitatione initiatum, sed cœlesti maiestate præceptum. Et paucis interiectis rursus: Hæc non tam sacerdotum sunt præcepta, quàm DEI, atque ita qui ea spernit, non sacerdotem spernit, sed CHRISTVM, qui loquitur in suo sacerdote. Et hic quoq; auctor duplicem rationem assignat, cur Quadragesimale ieiunium diuinitus institutum, aut cœlesti maiestate præceptum dicatur. Altera est, quia Quadragenario Moysi & Eliæ ieiunio fuit adumbratû, CHRISTI verò exemplo initiatum. Altera est, quia CHRISTI auctoritate per sacerdotes est indictum. Allegat autem ad hoc illud Luca; *Qui vos audit, me audit, qui vos spernit, me spernit.*

AVGVSTINVS: Ego in Euâgelicis & Apostolis literis, totoq; instructo, quod appellatur nouû, animo reuoluens præceptû inuenio esse

Cur Deus ieiunium, à Ionatha imprudenter violatum ita grauitè punierit.

Serm. 36.

Duplex ratio cur Quadragesimale ieiunium diuinitus institutum dici queat & soleat.

Ep. ad Casula.

esse ieiunium. Quibus autem diebus nõ oporteat ieiunare, & quibus oporteat, præcepto Domini, vel Apostolorum non inuenio definitum. Et alio rursus loco de ieiunio ita scribit: Aliis diebus ieiunare remedium est, aut præmium; in Quadragesima non ieiunare, peccatum est. Alio tempore qui ieiunat, accipiet indulgentiam; in Quadragesima qui nõ ieiunat, sentiet pœnã. Et hic quoque clarè asseritur, qui Quadragesimæ ieiunium non obseruant, peccare, pœnãque meritum incurrere. Quo autem sensu ieiunium Evangelicum præceptum appellet, expositum est iam dudum antè.

In Quadragesima non ieiunare peccatum est.

Ser. 1. ieiun. 7. mens.

LEO primus Pontifex Maximus: Veruntamen huic studio adiiicienda est nostræ admonitionis adhortatio; vt si qui sunt in hoc exercitio tardiores, in his saltem diebus communi abstinentiæ se adiungant, in quibus nos oportet sacratissimam consuetudinem attentius celebrare; vt per humilitatem ieiunij, contra omnes hostes nostros, diuinum mereamur auxilium. Res est enim præcipui operis, quam ex auctoritate indicimus, & ex charitate suademus; vt paululum edendi libertate compressa, castigationi corporum, & pauperum studeamus eleemosynæ. Hæc Leo de ieiunio septimi mensis, quod, vt hic audimus, & ex charitate suadet, & ex auctoritate indicit: non quod iam dudum antè non esset indictum; sed quò indictum seruaretur religiosius, placuit præceptum renouare.

Ser. 1. de Quadr.

BERNARDVS: Hodie, dilectissimi, sacrum Quadragesimæ tempus ingredimur, tempus militiæ Christianæ. Nõ nobis singularis est hæc obseruatio; Vna omnium est, quicumque in eandem fidei conueniunt veritatem. Quidni commune sit CHRISTI ieiunium omnibus Christianis? Quidni caput suum membra sequantur? An respuere tristia volumus, & communicare iucundis? si ita est indignos nos capitis huius participatione probamus. Omne, quod patitur ille, pro nobis patitur. Et infra: Qualis ille est non dicam Monachus, sed Christianus, qui minus deuotè suscipit ieiunium, quod tradidit ipse CHRISTVS? Hæc ieiunium præceptum esse disertè non affirmant, attamen hoc ipso quod CHRISTI traditionem, Christoque indignos prædicant, qui cum CHRISTO nõ ieiunant, satis indicant quantam ieiunia vim habeant.

Qui cum Christo non ieiunat, indignus qui cum illo triumphet.

Hom. 2. de ieiun. Ieiunij edictum vbiq; terrarum notum.

BASILIVS Magnus: Nulla est insula, nulla terra continens, vbi non sit auditum ieiunij edictum. Quin & exercitus, & viatores,

res, & nautæ, & negotiatores omnes pariter audiunt ieiunij edictum, & summo gaudio excipiunt. Ne quis igitur semet excludat à ieiunantium numero, in quo omne hominum genus, omnis ætas, omnes dignitatum formæ censentur. Angeli sunt qui in singulis Ecclesiis describunt, atque recensent ieiunantium capita. Duo asserit hoc loco Basilius; alterum horum est Quadragesimæ ieiunium esse indictum; alterum est, edictum hoc omnem ætatem, omnem hominum statum atque conditionem complecti.

EPIPHANIUS: A quo non assensum est in omnibus orbis terrarum regionibus, quòd quarta feria & profabbato ieiunium in Ecclesia decretum est? si verò etiam oportet constitutionem Apostolorum proferre, quomodo illic ἐτύπωσαν, decreuerunt, quarta & profabbato ieiunium per omnia, excepta Pentecoste. Et de sex diebus pascatis quomodo præcipiunt nihil omnino accipere quàm panem, salem, & aquam, qualemque diem agere, & quomodo dimittere in illucescentè dominicam, manifestum est. Quis autem magis de his nouit hicne seductus homo, qui etiam nunc superest, & hucusque in mundo versatur, an qui ante nos testes fuerunt? Hæc Epiphanius de feriæ quartæ, sabbati, profabbati, & hebdomadæ sanctæ ieiunio.

PORRO quòd de sex dierum ieiunio ante pascha hîc asseritur, id non ita accipiendum est, quasi Apostoli Quadragesimum in sex dierum ieiunium redegerint: Iam antè enim audiimus sub exauctorationis & anathematis pœna 40. dierum ieiunium indixisse. Est autem referendum ad peculiare postremæ hebdomadæ ieiunium. Aliis diebus quotidie cœnabatur, sed postremis, nisi infirmitas aliud postulasset, inedia ad biduum vel triduum producebatur. Aliis rursus communes ieiunantium cibi admittebantur, sex vltimis panis tantum, & salis, & aquæ vsus concedebatur. Aliis tandem vsitatis stratis & lectis utebatur, sex postremis vel humi cubabant, vel in oratione pernoctabant.

FACIT huc quoque illud Theophili Alexandrini. Qui legum præcepta custodiunt, ignorant vinum in ieiuniis. Qui desidia & citò peritura voluptate studium virtutis infamant, nõ erubescunt clam vinum bibere, & auidis faucibus mulsam in cubiculis potare, vt inedia & ieiunia, quæ vltro appetere debebant, ieiuniorum tempore cum luxuria commutent. Et illud rursus Chryso-

p 3. stomi

Angeli describunt & obseruāt ieiunantes.

Hæres. 75.

Lib. 5. cap. 19.
Hebdomada sancta secundum Apostolorum sanctionem pane & aqua tantum vtendū.

Multum olim intererat inter postremam Quadragesimam hebdomadam & alias quinque præcedentes.
Lib. 3. Pasch.

Serm. 1. de ieiun.

stomi: Ne putetis paruum quoddam lucrum esse ieiunium; ab vno ligno si abstinuisset Adam, si ab vno ieiunasset, mortua fuisset mors: imò non fuisset mortua, quæ non erat. Et paucis interiectis subdit: Quare occisi sunt filij Aaron sacerdotes? nonne quia in ministerio vinum gustauerunt? Quæ lex erat Nazæeorum? nonne abstinere à vino & omnibus, quæ inebriant? Quæ dicit huc tendunt: Vt Adam & Aaronis filij propter violatam abstinentiæ legem morte mulctati sunt; ita Christiani, qui ieiunia à maioribus indicta temerè violant, iustas pœnas euasuri non sunt. Et illud tandem Apollonij: Ieiunia legitima non sunt soluenda, nisi grandis aliqua necessitas fuerit. At qui si ieiunia essent libera, non opus foret grâdem aliquam necessitatem expectare; sed quæuis etiam leuissima ad soluendum ieiunium fat esse posset.

Filij Aaronis ob violatam abstinentiæ legem morte mulctati.
d. 3. conf. Ieiun.

QVÆ hæcenus ex Ecclesiæ decretis, veterumque scriptorum monumentis attulimus, ea planum faciunt, Ecclesiastica ieiunia non esse libera; sed præcepti necessitate ad salutem necessaria, adeoque noxa minimè leui illos sese obstringere, qui citrà vllam causam illa soluunt. Verùm quòd iuxta Apostoli doctrinam, non ij solùm morte digni sunt, qui malè faciunt; sed ij quoque, qui malefacientibus consentiunt, sit vt non illi tantùm in hanc Ecclesiæ legem committant, qui ieiunium temerè per se soluunt, sed illi quoque, qui aliis, vt illud soluant vel contemnunt, auctores vel impulsores sunt; vel ansam aut materiam, vt soluatur vel contineatur, vtrò obtrudunt.

Rom. 1.

Qui ad soluendum ieiunium alios efficaciter inducunt, grauius peccant.

IMò verò magis interdum peccat, qui eum ad soluendum indictum ieiunium efficaciter inducit, qui alioqui ieiunaturus erat, quàm qui, citrà iustam causam, aut piam necessitatem, per se illud violat. Est enim illi non solùm vera & efficax causa, vt peccatum committat, sed occasionem quoque offert, vt de ieiunij lege erroneam opinionem concipiat. Alit secus de iis censendum est, qui quadam vrbantate, vel humanitate, vel hospitalitate moti inuitant quempiam, rati quòd salutis suæ memor non accumbet, vel quòd facultatem vel iustam soluendi ieiunij occasionem obtineat, vel certè quòd alibi ieiunium soluere certum delibatumque habeat. Quandoquidem tales non subministrant causam, vt ieiunium soluatur simpliciter, sed tantùm vt soluatur in tali loco; vel vt is illud soluat, qui citrà noxam soluere poterat vel

Magis interdum peccant, qui ad peccatum inducunt, quàm qui peccatum committunt.

vel qui se inuitari intelligebat, non vt solueret; sed quò hospitis sui promptitudinem & humanitatem inde disceret. Tutius est tamen ne tales quidem inuitare, & maximè eos, qui alibi cænare statuerunt.

ET quemadmodum ij, qui studio ad infringendum ieiunij præceptum inuitant, peccatum incurrunt; ita etiam patres & rectores familiarum cæterique omnes, qui ea illis, quorum curam gerunt, proponunt, per quæ ieiunium vel ciborum delectum, ad quæ alioqui obligantur, certò soluturi sunt. Nam etsi eiusmodi primum fortassis peccati fomitem non suggerunt, suggerunt tamen eius continuandi & explendi ansam; vtrumque autem est illicitum, & Christianæ charitati dissentaneû. Interuenit hîc enim tacitus quidam in alterius peccatum consensus.

HABVD multò leuius peccatum committunt hîc Caupones, & lixæ, qui ieiuniorum tempore non modò omnium votis vltro sese offerunt, susque deque ferentes, peccentne hospites an secus, dummodò ipsi sperato quæstu non frustrentur: verùm eos quoque, qui abstinere volunt, ad cænâ quadantenus compellunt. At verò si eiusmodi caupones, vel alij quicumque menfarum rectores idoneam causam extare animaduertunt, cur id, quo ieiunium soluetur, administrare conueniat, (vt si cernant eum, qui petit, senem, ex itinere lassum, infirmum, laboribus exhaustum &c.) non peccant, si cænâ eiusmodi administrant; sicut nec illi quoque, qui secretò illis carnes parant, quos bona fide iustas causas habere credunt, cur petant; esto isti causæ æquitatem non deprehendant.

INTER eos tandem, qui ad ieiuniorum præuaricationem concurrunt, illi quoque cenferi solent, qui domesticis vel subditis suis, nulla necessitate compulsi, ea ieiuniorum tempore onera imponunt, quæ ieiunium non ferunt, vel tam parcè cibum administrant, vt simul ieiunare & consueta munia obire non queant. nec iniuria: nam etsi propter ieiunium familiæ otium indulgere non teneantur, deberent tamen vel laborem diminuere vel annonam augere, vel vtrumque simul facere, ne Ecclesiæ præceptum contemnere, aut parui ducere viderentur. Constat hinc ergo, nò eos solum peccatum admittere, & illud quidem genere suo mortale, qui

Patres familias ieiuniorum tempore ea familiæ administrantes, per quæ ieiunium soluitur, soluti ieiunij rei sunt.

Qui caupones ieiuniorum feriis cibum administrantes grauius peccant; qui item à peccato excusantur.

Qui citra necessitatem ea onera familiæ imponunt, quæ ieiunium non ferunt, à peccato violari ieiunij immunes nò sunt.

qui

qui ieiunia ab Ecclesia indicta temerè soluunt; sed eos quoque, qui aliis, vt soluant, causam adferunt. proximum est illorum rationes & argumenta proponamus & diluamus, qui ieiunij præceptum oppugnant.

Argumenta & rationes, quibus aetatis huius sectarij ieiunij legem oppugnant, vel oppugnare certè possent, nihil euincere.

CAPVT DECIMVMSEXTVM.

PRIMVM ANTAGONISTARVM

Argumentum.

AST esto, inquiunt, Ecclesia præcepta vel leges, quæ temerè violatæ noxam adducunt, ferre queat, de ieiunio tamen eiusdemq; partibus eiusmodi sanctionem edere non debuit, nec iuste quoque potuit. Nam vt lex quæpiam absoluti præcepti robur obtineat, esse debet absolutè honesta, iusta, possibilis, secundùm naturam, & patrie consuetudinem lata, loco temporique conueniens, utilis, necessaria, manifesta, nullo priuato commodo, sed pro communi utilitate conscripta; eiusmodi autem conditiones in ieiunio maiori ex parte desiderantur. Nam ad primam conditionem quod spectat, quòd ieiunium per se non sit aliquid de genere honestorum, hoc est, virtus vel virtutis cuiuspiam actus patet; quia neque propter se expetitur, neque in rationis medio positum est, neque bonis proprium, sed malis cum bonis commune est.

Bona legis conditiones variaz.

SOLVTIO I. ARGUMENTI.

CONCEDI potest ieiunium absolutè sumptum, non esse virtutem, aut virtutis cuiuscunq; actum, vt quod multis modis malè præposterèque suscipi perficique queat. Concedi quoque potest eiusmodi virtutis actu non constare, qui absolutè propter se expeti debeat. Quis enim mente valens ieiunet, vt ieiunet? At hinc tamen inferri non potest, secundùm se turpe vel à virtute alienum esse. Nam vt malo & improbo, ita pio & sancto quoque animi instituto suscipi perficique potest: Rursum vt ad inhonestum, ita ad hone-